

Vuxnas andraspråksundervisning (Sfi) – utmaningar och visioner

Inger Lindberg

Institutionen för språkdidaktik och
Nationellt centrum för svenska som
andraspråk

Stockholms universitet

Hållpunkter

Utmaningar

- Mål- och rollkonflikter
- Synen på integration och språkets roll
- Förenklade och okunniga föreställningar om språkinlärning och språkliga krav i samhället
- Trivialisering av sfi-uppdraget
- Sfi-paradoxen
- Kvalitet i sfi-undervisningen
- Visioner inför framtiden

Sfi enligt kursplanen

SKOLFS 2012:13

- Utbildningen i svenska för invandrare är en **kvalificerad språkutbildning** som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. En elev med ett annat modersmål än svenska ska inom utbildningen få lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk. Utbildningen ska ge språkliga redskap **för kommunikation och aktivt deltagande i vardags-, samhälls- och arbetsliv**. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. En elev som inte är funktionellt litterat eller har ett annat skriftsystem än det latinska alfabetet ska få läs- och skrivundervisning inom ramen för utbildningen.

Långsiktiga mål

- Utbildningen ska rikta sig till personer som har olika erfarenheter, livssituation, kunskaper och studiemål. Utbildningen ska planeras och utformas tillsammans med eleven och **anpassas till elevens intressen, erfarenheter, allsidiga kunskaper och långsiktiga mål.**

Ny språklag 2009-07-01

- som ska "värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige samt den enskildes tillgång till språk" (SOU 2008:26).

Stockholms
universitet

Språklagen

(SFS 2009:600)

2 §

Syftet med lagen är att ange svenskans och andra språks ställning och användning i det svenska samhället. Lagen syftar också till att värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige samt den enskildes tillgång till språk.

14 §

Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska.

Arbetslinjen

- kan tolkas på olika sätt, i dagens politik i termer av full sysselsättning som det viktigaste politiska målet, vilket bl.a. tar sig uttryck i krav på fler arbetade timmar, fler människor i arbete och ökade krav på de som står utanför arbetsmarknaden att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Samverkan med arbetslivet

- Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik, eller annan utbildning.

Skollagen (SFS 2010:800, kap 22, §7)

Mål- och roll konflikter kring sfi?

- Sfi som en kvalificerad språkutbildning (utbildningspolitiska mål/kursplanemål)
- Sfi som förutsättning för integration och delaktighet i det svenska samhället (integrationspolitiska mål)
- Sfi som verktyg för individens snabba inträde på arbetsmarknaden och egenförsörjning i enlighet med den sk. arbetslinjen (arbetsmarknadspolitiska mål)

De av Riksdagen antagna integrationspolitiska målen

- lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund,
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund och
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

(Proposition 1997/98:16)

Integration – en fråga om ömsesidighet

- Majoritetsbefolkningens roll och betydelse för invandrarnas möjlighet till integration och andraspråkstillägnande diskuteras sällan.
- I den allmänna debatten lyser det ömsesidiga perspektiv ofta med sin frånvaro, t.ex. när bristfälliga språkfärdigheter förklaras uteslutande i termer av invandrarens och/eller undervisningens misslyckande.

Språkinlärning sker inte i ett vacuum

Språkanvändning och språkinlärning är en sammansatt process som påverkas av en mängd faktorer som har att göra med den individuella språkanvändaren /inläraren och de sociokulturella omständigheter under vilka användningen/inlärningen äger rum.

Konkurrerande ideologier?

(Hyltenstam och Milani 2012)

- En spänning i samhället mellan två konkurrerande ideologier som påverkar praxis.
- En pluralistisk ideologi sedan 1960-talet på en central politisk nivå.
- Ett assimilationistiskt perspektiv på gräsrotsnivå bland stora delar av befolkningen.

Mångfald med plats för minoritetsperspektiv står emot enhetlighet i ett mainstreamsdominerat samhälle.

Vuxna invandrare - arbetskraft eller fullvärdiga samhällsmedborgare?

Regeringens mål för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Vad ställer språklagen och regeringens integrationsmål för krav på språkkunskaper?

Hur tungt väger dessa krav i förhållande till arbetslinjen?

Arbetslinjen

- Eftersom ett arbete är en förutsättning för möjligheterna till egenförsörjning så fort som möjligt föreligger en potentiell konflikt mellan sfi som arbetsmarknadsinstrument å ena sidan och som utbildningsinstrument å andra sidan Det är en konflikt som på olika sätt kan påverka undervisningens förutsättningar och utfall.

Arbetslinjen: Konsekvenser för sfi

- Individens behov av språklärande för aktiv delaktighet i samhälls- och arbetsliv kan komma att underordnas marknadens kortsiktiga behov av snabba, flexibla och skräddarsydda utbildningar med en betydligt mer begränsad och nischad språklig kompetens som mål.
- Sfi ska ge förberedelse för många vuxenroller i samhället inte bara arbetstagarens

Arbetslinjen: Konsekvenser för sfi

- Avsikten bakom studievägssystemets uppbyggnad kring två kurser per studieväg kan till exempel av socialtjänsten uppfattas som att utbildningen på studieväg 2 avslutas efter kurs C (studievägen andra kurs) (Skolverket 2006b) och att det därför inte finns anledning att bekosta försörjning under den efterföljande D-kursen även om den studerande önskar fortsätta studierna i enlighet med sina långsiktiga mål.

Arbetslinjen: Konsekvenser för sfi

- För sfi har arbetslinjen inneburit att såväl måluppfyllelse som effektivitet i allt högre grad kommit att utvärderats i relation till krav på snabb egenförsörjning för nyanlända och andra invandrare (Carlson 2002, Lindberg & Sandwall 2007)
- Arbetslinjen är också kopplad till en brist på respekt för den svåra uppgift som många deltagare står inför och en övertro på dess möjligheter att ersätta professionell undervisning.

Ekot 2012-10-02

- **Antalet elever** i SFI, som har liten eller ingen skolgång alls från hemlandet har fördubblats på fem år i Sverige. Drygt 19 000 av kursdeltagarna förra året hade max tre års tidigare utbildning.

Brist på lärare med kompetens för att undervisa lågutbildade

- Det är svårt att hitta rätt kompetens för att undervisa eleverna på sina modersmål till exempel, och det är dyrt att utveckla kompetensen som finns. Regeringen borde helt enkelt satsa mer pengar på SFI.
- Per-Arne Andersson, chef vid avdelningen för lärande och arbetsmarknad på Sveriges kommuner och landsting, SKL

Nyamko Sabuni, (biträdande utbildningsminister) svarar i Ekot 2012-09-02

- – De lär sig svenska bäst genom att praktisera det alltså genom arbetsintroduktion för att ge de chansen att praktisera svenskan. För är man inte van att studera så räcker det inte att sitta i skolbänken några år med SFI. .
- (...) dessa kvinnor och kanske ibland också män först och främst måste få chans att lära sig tala svenska. För det är det som underlättar deras väg in till arbetslivet.

Arbetslinjen: Konsekvenser för sfi

- Carlson & Jacobsson (kommande) finner att arbetsmarknadsperspektivet dominerar såväl läromedel/pedagogiska texter som undervisningspraktik och att den rådande marknadslogiken medfört att tidigare välfärdstänkande och jämlikhetsideal ersatts av en nyliberal fokusering på "effektivitet", "konkurrens", "flexibilitet" och "entreprenörskap" och "den självstyrande individen".

Om "yrkessvenska" och "vanlig" svenska

Bland politiker och i den allmänna debatten framförs önskemål om att Sfi-undervisningen tidigt och mycket tydligare ska inriktas mot yrkessvenska för att påskynda inträde på arbetsmarknaden .

Yrkessvenska tolkas här ofta som ett "nedbantat sfi" som en genväg till arbetslivet inriktat mot ordförråd och speciella fraser kopplade till fullgörandet av arbetsuppgifter inom ett visst yrkesområde.

”Svenska för invandrare, SFI, fungerar inte och bör ersättas med Startsvenska – en skraddarsydd språkutbildning för att hjälpa flyktingar och invandrare in på arbetsmarknaden.”

Jari Puustinen, m
Iha Frykman, m
SvD 2008-10-28

Om "yrkessvenska" och "vanlig" svenska

Förenklade föreställningar om sådana genvägar till ett fungerande språk på jobbet saknar empirisk grund. Vi vet genom såväl svensk som internationell forskning att yrkeslivet ställer krav på högst varierande produktiva såväl som receptiva språkfärdigheter av både allmänt social och mer yrkesspecifik karaktär. Här utgör kunskap om en särskild yrkesvokabulär alltså endast en begränsad del.

Stockholms
universitet

Språket i arbetlivet

För att bli en del av den sociala gemenskapen på en arbetsplats krävs delaktighet i den sociala verbala interaktion som pågår mellan och interfolierat med mer arbetsrelaterad interaktion. Denna typ av interaktion ställer ofta högre krav på såväl språkkunskaper som gemensamma sociokulturella referensramar. Den arbetsrelaterade interaktionen är ofta mer förutsägbar och kontextbunden och därmed lättare att klara av.

Om att mötas och mätas i samtal

Samtalet är den förhandling i vilken man har möjlighet att framställa sig själv som person och relatera sig till andra men det är också en förhandling där man riskerar att framstå som språkligt underlägsen och tappa ansiktet.

Några röster

- Vad innebär det att förhandla och konstruera sin identitet genom ett språk som "ägs av andra"?
- " på rasten är det någon som pratar så fort att man inte kan följa med och så är det så pinsamt att fråga vad de talar om"
- "Man låtsas hellre att man har förstått och säger ja även om man inte har förstått för att inte framstå som dum."

Integration = snabb egenförsörjning eller lika rättigheter och möjligheter

- Det är viktigt att tänka större än arbetslinjen. Eftersom individen ofta är tvingad att ta vilket jobb som helst är det en låg ambitionsnivå. Då är det en överlevnadsstrategi för individen.
- Integration i termer av lika rättigheter och möjligheter måste ses i ett vidare perspektiv.

Paul Lappalainen, forskare och statlig utredare (2011)

Integration = snabb egenförsörjning eller lika rättigheter och möjligheter

- Förhoppningsvis menar politikerna att alla individer ska sträva efter att bli allt de kan – helt bortsett från ovidkommande faktorer som kön, etnicitet och religion – och oavsett konjunkturer.
- I andra länder som USA och Kanada har kärnfrågan i politiken varit lika rättigheter och möjligheter – med andra ord ett konkret arbete mot diskriminering.

Paul Lappalainen, forskare och statlig utredare (2011)

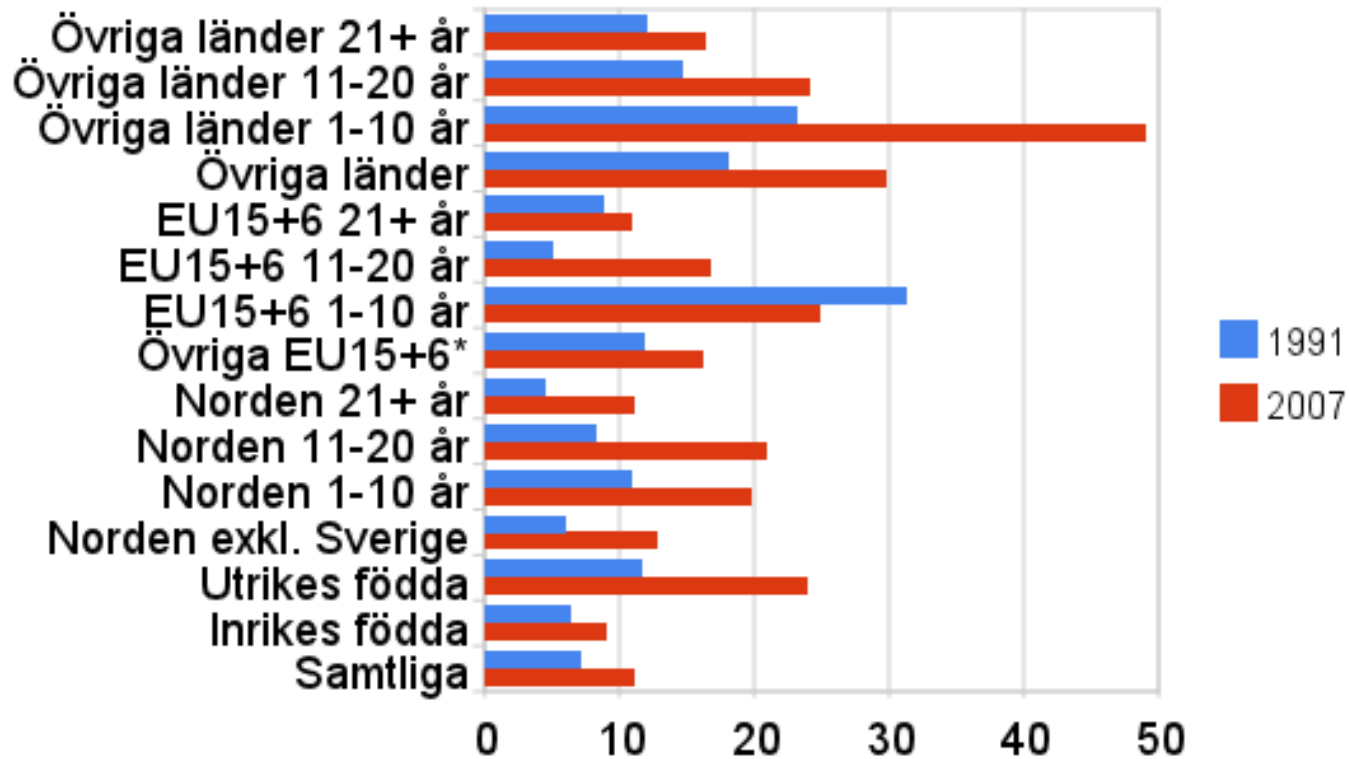
Andra mått på integration

- Relativ fattigdom
- Bostadssegration
- Etnisk diskriminering
- Tillgång till högre utbildning
- ...

Relativ fattigdom efter födelseland och vistelsetid

<http://www.migrationsinfo.se/valfard/relativ-fattigdom/>

Andel personer i relativ fattigdom efter födelseland och vistelsetid, 1991 och 2007

Bostadssegregationen

- En studie från 2010 har studerat den etniska segregationen i Stockholm, Göteborg och Malmö samt kranskommuner för året 2006. Studien visar på en omfattande etnisk segregation i alla dessa områden. **Invandrade personer har i genomsnitt 40 % invandrade grannar, medan motsvarande siffra för personer med svensk bakgrund är cirka 20 % i Stockholm och Malmö, och 15 % i Göteborg.** Den etniska boendesegregationen verkar ha ökat sedan 1985 och denna ökning gäller främst redan invandrartäta områden.
- Källa: <http://www.migrationsinfo.se/>

Tabell 3.5 Andel arbetslösa bland inrikes respektive utrikes födda 15-74 år, procent

År	Inrikes födda män	Utrikes födda män	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda kvinnor
2005	6,8	14,8	6,8	13,5
2006	5,9	13,2	6,3	13,0
2007	5,0	11,4	5,4	12,4
2008	5,0	11,3	5,5	12,8
2009	7,3	15,9	6,8	14,3
2010	7,2	15,6	6,7	16,5
2011	6,0	15,9	5,9	15,8
Förändring 2005–2011	-0,8	1,1	-0,9	2,3

Källa: SCB. AKU, årsmedeltal 2005–2011.

Etnisk diskriminering i arbetslivet (Carlsson 2011)

- I studien användes sk. fältexperiment för att mäta graden av etnisk diskriminering på den svenska arbetsmarkanden i förhållande till 12 yrken (hög såväl som lågkvalificerade)
- 3204 likvärdiga jobbansökningar med typiska svensk- respektive arabisk klingande namn skickades till 1552 arbetsgivare i Göteborgs och Stockholm som svar på utannonserade anställningar för att jämföra ev skillnader i fråga om vilka sökanden som kallades till intervju

Tabell 1. Kallelser till intervju i fältexperimentet

Yrke	Sökta arbeten (1)	Kallelsefrekvens		
		Svenskt namn (2)	Arabiskt namn (3)	Relativ (2/3)
Dataspecialister	106	0.22	0.20	1.10
Högstadielärare (Matematik och NO)	42	0.57	0.45	1.26
Företagssäljare	278	0.35	0.27	1.28
Förskollärare	184	0.61	0.46	1.33
Redovisningsekonomer	186	0.13	0.09	1.41
Sjuksköterskor	150	0.33	0.23	1.43
Gymnasielärare	64	0.33	0.19	1.75
Högstadielärare (Språk och SO)	60	0.47	0.25	1.87
Byggnadsarbetare	64	0.30	0.12	2.38
Restaurangbiträde	140	0.08	0.03	2.75
Fordonsförare	78	0.24	0.08	3.17
Butikssäljare	200	0.14	0.04	3.22
Summa/genomsnitt	1552	0.29	0.20	1.50

Etnisk diskriminering

- Den officiella integrationspolitiken betonar ömsesidigheten, dvs. fokus även på diskriminering och rasism och de som har makten i samhället. Det tyder på en insikt om att **diskriminering underminerar förtroendet för samhället och effekterna av språkutbildning och andra insatser.**
- Ändå finns en tendens att förneka etnisk diskriminering som ett svenskt problem oavsett politiska läger.

Paul Lappalainen, forskare och statlig utredare (2011)

Sfi och sfi-deltagarna som syndabockar

- När bristande integration och hög arbetslöshet bland invandrare görs till en fråga om språkkunskaper läggs ansvaret för på språkundervisningen och/eller på den enskilda individen och dennes oförmåga att ta till sig undervisningen.

Kritiken mot sfi

- Mycket av den kritik som sedan 1970-talet riktats mot sfi (Dahlström 2004) har tagit sin utgångspunkt i att studierna tar för lång tid och att utbildningen bör genomgåas på kortast möjliga tid och utan avbrott.
- När genomströmningen inte når förväntade nivåer riktas kritiken även mot de sfi-studerande själva vars bristande vilja och motivation framställs som ett problem som behöver lösas genom olika typer av incitament och påföljder som sfi-bonus och tidsbegränsningar. (jfr. Milani 2007, 2010, Lindberg 2009).

Jan Björklund, utbildningsminister

"Alla elever klarar av att, om man anstränger sig, nå målen inom tre år. Men i dag finns det också en frestelse, kanske, att för en del att vara inskriven ytterligare ett antal år utan att prestera några studieresultat eftersom man får bidrag under tiden.

Den frestelsen vill vi ta bort, vi vill att man ska anstränga sig för att avsluta SFI och komma ut på arbetsmarknaden och stå på egna ben."

Källa: DN 2008-02-18

Men är det manken som saknas?

- Ingen vetenskaplig studie har visat att sfi-deltagare i högre utsträckning än andra studerande utmärks av bristande motivation eller att detta skulle vara orsaken till "dålig genomströmning" i sfi"

Sfi-paradoxen

- Samtidigt som Sfi tillskrivs en avgörande roll för integrationen anses lärarna kunna klara detta ansvarsfulla uppdrag med en ämneskompetensen på 30 hp, dvs. långt under vad man kräver för andra språklärare

Språket – den främsta biljetten till gemenskap

”eftersom språket i detta land lär förbli den främsta biljetten till gemenskap (viktigare än hudfärgen, vill jag mena) så borde svenska för invandrare vara ett prestigeprojekt med välbetalda lärare och den smartaste pedagogiken.”

men ...

”Ingen annan skolform har genom åren utstått liknande misshandel som Sfi.

Maciej Zaremba DN 2009-03-03

SFI har hindrat integration i 40 år

SFI har aldrig klarat av att ge invandrare de språkkunskaper som de behöver för att klara av arbetsmarknadens krav

Farbod Rezania, Svenskt
Näringsliv
Expressen 2008-07-27

Prestigeprojekt?

Särskild kompetens finns inte alltid. Att vara lärare i sfi kräver en särskild kompetens och förmåga till flexibilitet. I kommunerna är det däremot sällan uttryckt att denna grupp av lärare är föremål för särskilda satsningar. Inte heller ges stöd på modersmålet i alla kommuner trots att detta enligt forskning och beprövad erfarenhet visat sig vara framgångsrikt.

Skolinspektionen 2010

Höjd kvalitet i utbildning i svenska för invandrare, sfi

- Regeringen bedömer att ytterligare insatser krävs för att höja kvaliteten i utbildning i svenska för invandrare och föreslår därför ett statsbidrag till de huvudmän som genomför insatser för ökad kvalitet och individanpassning av sfi.
- Insatserna kan till exempel handla om fler undervisningstimmar per dag eller ökad möjlighet att kombinera sfi med arbete, praktik eller annan utbildning.
- Satsningen föreslås omfatta 150 miljoner under 2013-2015.

(Budgetpropositionen 2012)

Heterogeniteten – en betydande utmaning både för samhället och utbildningsanordnarna (Rossner 2011:2)

- “Migrants each arrive with their own individual educational backgrounds and competences in languages and their own linguistic repertoires. This kaleidoscope of motivations, expectations, and social, educational and language experiences presents the host society, and in particular its education and training providers, with a sizeable challenge.”

Krav på individualisering och flexibilitet

- Antalet elever i Sfi har ökat kraftigt under de senaste åren. År 2011 deltog drygt 102 400 elever i sfi vilket är en ökning med 7 procent jämfört med 2010 och en ökning med 12 procent jämfört med 2009. **Jämfört med 2005 har antalet elever fördubblats.**
- **Antalet elever** i Sfi, som har liten eller ingen skolgång alls från hemlandet har fördubblats på fem år i Sverige. Drygt 19 000 av kursdeltagarna förra året hade max tre års tidigare utbildning.

Krav på individanpassning och flexibilitet

- Verksamheternas reella möjligheter till individualisering och flexibilitet måste relateras till faktorer som t.ex. lärarkompetens, ekonomiska resurser, kommunens studerandeunderlag samt externa aktörers uppdrag och deras krav på sfi-utbildningen och de studerande.

Individualisering

- har ofta kommit att innebära ett isolerat och enskilt lärande där man bortser från lärande som en social process och individens behov av att inkluderas i sociala lärandegrupper.

Flexibilitet

- Praktisk-organisatorisk flexibilitet, dvs. tillgång till undervisning på tider eller genom studiehallar eller via distansstudier, har inte *per se* något med *flexibelt lärande* att göra. (..)

Visionen om en socialt relevant, bekräftande andraspråksundervisning som

(efter Auerbach 2000)

- baseras på aktiv delaktighet
- tar sin utgångspunkt i kursdeltagarnas konkreta erfarenheter och behov
- kännetecknas av dialog och samarbete i klassrummet
- bygger innehållet kring sociala aspekter av avgörande betydelse för deltagarnas verklighet.
- gör språkinläringen till ett led i förverkligandet av individuella mål

- forts.
- betonar deltagarnas särskilda kompetens och styrkor
- uppmuntrar deltagarna att utforska sina egna möjligheter i stället för att understyrka vad de inte kan och tala om vad de borde göra.
- uppmuntrar till social analys och kritisk granskning av individuella erfarenheter
- kopplar språkkunskaper och språkfärdigheter till reflektion och aktiv handling för förändring.
- ser deltagarna som aktörer och experter på sina egen verklighet

Språkundervisningen som med- och motrum

(Svendsen Pedersen 2007)

- Klassrummet/undervisningsgruppen ska erbjuda individen "en trygg zon" för att utveckla språklig och kulturell kompetens som är nödvändig och relevant i samhället och på arbetsplatsen
- men också möjligheter att tillsammans med andra i samma situation problematisera och bearbeta identitetskonflikter och upplevelser av marginalisering, diskriminering.

Från brist till resurs

- Migration is a source of enrichment especially for the host society, not least in terms of skills and labour, cultural benefits and plurilingualism. (Rossner 2011)
- Låt oss därför ta fasta på de ekonomiska, kulturella och sociala vinster för samhället som flerspråkighet och migration möjliggör och vända bristperspektivet till ett resursperspektiv!

Referenser

Auerbach, E. (2000) Creating participatory learning communities: Paradoxes and possibilities. I: J. Kelly Hall & W. Egginton (red.) *The sociopolitics of English language teaching*. Clevedon: Multilingual Matters.

Carlson, M. (2002) *Svenska för invandrare – brygga eller gräns? Syn på kunskap och lärande inom sfi-undervisningen*. Goteborg: Goteborg Studies in sociology nr 13.

Carlson, M. & Jacobsson, B. (kommande) *”Arbetslinjen” och ”demokratisk bildning” – två (o)förenliga storheter inom samtida sfi-utbildning?*

Dahlstrom, C. (2004) *Nästan välkomna. Invandrapolitikens retorik och praktik*.

Statsvetenskapliga

institutionen, Goteborgs Universitet. Hamtad 2012-03-01: <http://swepub.kb.se/bib/swepub:oai:services.scigloo.org:30924?tab2=abs&language=en>

Hyltenstam, K och Milani, T 2012. Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I Hyltenstam, K, Axelsson, M. & Lindberg, I (red) *Forskningsöversikt om flerspråkighet*. Vetenskapsrådet rapport 2:2012

Lindberg, I & Sandwall, K. 2010. Andraspråksundervisning för vuxna invandrare. I Hyltenstam, K, Axelsson, M. & Lindberg, I (red) Forskningsöversikt om flerspråkighet Vetenskapsrådet rapport 2:2012

Lappalainen, P. 2011. Kommentar till Skedinger och Carlsson. I Skedinger, P. & Carlsson, M (red.) *Reglering eller diskriminering – vad hindrar etablering?* Fores studie 2011:4.

Carlsson, M. 2011. Etnisk diskriminering i anställningssituationer. I I Skedinger, P. & Carlsson, M (red.) *Reglering eller diskriminering – vad hindrar etablering?* Fores studie 2011:4.

Lindberg, I. (2009) I denna nya sprakliga värld. *Utbildning och demokrati: Tidskrift för didaktik och utbildningspolitik*. Vol. 2. Uppsala universitet, Centrum for didaktik.

Milani, T. (2007) *Debating Swedish: Language Politics and Ideology in Contemporary Sweden*. Centrum for tvåspråkighetsforskning: Stockholms universitet.

Milani, T. (2010) Den svenska mediedebatten om sprakkrav for medborgarskap ur ett sprakideologiskt perspektiv. *Nordand. Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning*. Argang 5. Nr.1.

Rossner, R. 2011. QUALITY ASSURANCE IN THE PROVISION OF LANGUAGE EDUCATION AND TRAINING FOR ADULT MIGRANTS – GUIDELINES AND OPTIONS. *The European Association for Quality Language Services (EAQUALS)*

Skolinspektionen (2010) *Svenskundervisning för invandrare (sfi) – en granskning av hur utbildningen formas efter deltagarnas förutsättningar och mål*. Kvalitetsgranskning. Rapport 2010:7. Hamtad 2012-03-01

<http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/sfi/webb-slutrappport-sfi.pdf>

Skolverket (2006) *Utvärdering av 2003 års kursplan för svenska för invandrare (sfi)*. Dnr. 75-2005:835. Hamtad 2012-03-01: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1633>

Svendsen Pedersen, M. (2007) *På vej med sproget – arbejde, livshistorie og sproglæring. Danskuddannelse til voksne udlændinge*. Kopenhagen: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Hamtad 2012-03-01 http://www.nyidanmark.dk/resources.ashx/Resources/Danskuddannelse/Andet/2007/paa_vej_med_sproget.pdf